

Anneli Airola, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu,
anneli.airola@pkamk.fi

Kieli- ja viestintäopinnot ammattikorkeakouluissa

Kansainvälistyminen on yksi merkittävimmistä ja onnistuneimmista muutoksista ammattikorkeakoulukentässä, kun amk-opiskelua verrataan entiseen opistotason koulutukseen. Kansainvälistyminen ammattikorkeakouluissa on merkinnyt mm. opiskelijoiden ja henkilöstön liikkuvuutta, vieraskielisen opetuksen merkittävää lisääntymistä ja kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden määrän kasvua. Kansainvälisyyden yksi tärkeimmistä edellytyksistä on kieli- ja viestintätaito. Ammattikorkeakoulujen kieli- ja viestintäopintojen tavoitteena on vastata muuttuvan työelämän haasteisiin ja ennakoida kansainvälisessä toimintaympäristössä tarvittavia valmiuksia. Kielitaito on nykypäivän Suomessa osa yleissivistystä sekä myös luonnollinen osa ammatillista osaamista. Kansainvälisen liikkuvuuden lisäksi kansainväliset kontaktit ja verkostot laajenevat, sekä suomalaiset työpaikat monikulttuuristuvat. Niin suullista kuin kirjallistakin kielitaitoa tarvitaan. Tulevaisuuden työelämässä edellytetään monipuolisten kieli-, viestintä- ja vuorovaikutustaitojen lisäksi kykyä ymmärtää ja kohdata eri kulttuureita. Kulttuuritietoudessa painotetaan oman maan kulttuuritaustan tuntemista, tietoa muista kulttuureista, positiivista asennetta muita kansoja kohtaan ja herkkyyttä erilaisuuksille. Kulttuureiden rinnakkaisuus onkin pysyvä ilmiö nykyhetken Suomessa.

Tämän verkkolehden teemana on **ammattikorkeakoulujen kieli- ja viestintäopinnot**. Artikkeleissa valottuu ammatillisesti suuntautunut kielten- ja viestinnänopetus eri näkökulmista. Artikkelien kirjoittajat ovat ammattikorkeakoulujen kieli- ja viestintäopintojen asiantuntijoita. Kirjoittajien joukossa on myös yliopistojen edustajana professori Ritva Kantelinen Joensuun yliopiston Kasvatustieteiden tiedekunnasta. Julkaisun artikkelit voidaan jaotella kolmeen ryhmään: 1) **yleiset kieli- ja viestintäopinnot** käsittelevät artikkelit, 2) **ruotsin opiskelu**, 3) **suomen ja viestinnän opinnot**.

Yleisessä kieli- ja viestintäopinnot käsittelevässä osiossa Airola ja Kantelinen käsittelevät artikkelissaan kehittämistyötä, jota on tehty 1990-luvun lopusta lähtien ammattikorkeakoulujen kieltenopetuksessa. Kehittämistyön tavoitteena on ollut ja on edelleen kieltenopetuksen yhtenäiset käytännöt ja valtakunnallinen vertailtavuus. Mällisen artikkelissa esitellään kaksi erilaista kieltenopetuksen verkkototeutusta Lahden ammattikorkeakoulussa. Kummassakin toteutuksessa verkon käytön tavoitteena oli lisätä opiskelijoiden välistä vuorovaikutusta. Kovalainen

pohtii artikkelissaan tutkivan oppimisen käsitettä kielten ja viestinnän opetukseen liittyen. Kovalainen kuvailee kieltenopetuksessa käytettäviä opetusmetodeita, jotka liittyvät Laurean Learning by Developing –toimintamalliin. Pirosen ja Timosen artikkelissa tarkastellaan opiskelijan kulttuurisen kompetenssin kehittymistä. Opetuksen sisällöt ja opetusmenetelmät voivat oikein valittuina tukea opiskelijan monikulttuurisen identiteetin kehittymistä. Ammattikorkeakoulujen kielten- ja viestinnänopettajat ovat aktiivisesti olleet mukana myös kansainvälisessä hanketoiminnassa. Tulkki ja Johnson kuvaavat Leonardo-hankkeen A Common European Framework of Reference for Professional Language and Communication Competencies prosessia ja tuloksia. Airola käsittelee artikkelissaan korkeakouluopinnoissa ajankohtaista teemaa, ts. aiemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista. Hän kehittää AHOT-mallia kieli- ja viestintäopintoihin Pohjois-Karjalan ammattikorkeakouluun. Viimeisessä yleisen osion artikkelissa Huhta tarkastelee englanninkielisessä artikkelissaan ammatillisesti suuntautuneen opettajakoulutuksen puutteita ja haasteita sekä kuvaa ammatillisesti suuntautuneen kieltenopetuksen erityispiirteitä.

Ruotsin kielen osiossa Laxin artikkelin teemana ovat ammatillisesti suuntautuneen ruotsin kielen opetuksen haasteet ammattikorkeakouluissa. Lisäksi hän kuvaa tekemäänsä kartoitusta ruotsin kielen tarpeista kokkolalaisissa yrityksissä. Juurakko-Paavola esittelee Opetushallituksen Nationalspråkutredning –hankkeessa tehtyä kartoitusta ruotsin kielen opintojen nykytilasta ammattikorkeakouluissa. Kartoituksen kohderyhmänä olivat ruotsin kielen opettajat.

Suomen ja viestinnän osiossa Tanskanen kuvaa suomen ja viestinnän opetuksen valtakunnallisen kehitystyön vaiheita ammattikorkeakouluissa. Vuorijärvi esittelee vuonna 2006 tehtyä verkkokyselyä, jonka tavoitteena oli selvittää, kuinka suomen ja viestinnän opettajat osallistuvat opinnäytetyöprosessiin ja sen ohjaukseen.

Lisäksi julkaisussamme on kaksi artikkelia, joiden teemat ovat kielten- ja viestinnänopetuksen ulkopuolelta. Aholan artikkelissa tarkastellaan korkeakoulutuksen duaalimallia ja Burnmeisterin englanninkielisen artikkelin aiheena on saksalaisten ikäihmisten osallistuminen vapaaehtoistyöhön.

Tässä julkaisussa on kolme **referee-artikkelia**. Havukainen käsittelee artikkelissaan osaamisen kehittymistä, jota on kuvattu senioriopiskelijoiden ja heitä opettaneiden näkökulmasta. Tutkimus on osa Senioriosaaja-projektin pilottivaiheen tutkimusta. Grönroos, Lampi ja Vaherkoski kuvaavat Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian terveystieteiden opettajien

stressin kokemista ja työhön sitoutumista. Salo ja Drake käsittelevät artikkelissaan tiedostoviestintää ja pyrkivät selventämään ja yksinkertaistamaan tiedostoviestinnän käsitettä.

Kirjaesittelyissä Kantelinen esittelee Päivi Atjoson kirjan Hyvä, paha arviointi. Airola on valinnut kirjaesittelyihin kaksi kirjaa: Kohti tulevaisuuden kielikoulutusta. Kielikoulutuspoliittisen projektin loppuraportti ja Tunnistatko taiturin? Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen korkea-asteella.

Kolumnistimme Jyväskylän ammattikorkeakoulun rehtori (emer.) Mauri Panhelainen käsittelee kolumnissaan mielenkiintoisella tavalla kansainvälistymistä ja siinä esille tulevia haasteita.

Kaikkien kirjoittajien puolesta toivotan lukijoille mielenkiintoisia lukuhetkiä.